

55 jaar geleden

Toen al in Jemen

Generaal-majoor b.d. Patrick Cammaert reisde met een team van VN-waarnemers in december 2018 naar Jemen. Tussen november 1963 en september 1964 namen Nederlanders daar al eens deel aan de United Nations Yemen Observation Mission (UNYOM).

Tekst: Bom de Graaf Fotografie: Ministerie van Defensie, ANP

NOV
Nederlandse
1963
Inbreng

Aan de missie namen veertien landen deel. Nederland leverde twee majoors van het korps Mariniers. Op 27 november kwamen ze aan in de hoofdstad Sanaa. Begin 1964 kregen ze gezelschap van nog twee Nederlandse officieren. De Nederlanders hielden toezicht op Egyptische troepenbewegingen en patrouilleerden langs de grens met Saoedi-Arabië. De aflossing volgde na minimaal twee, maximaal vijf maanden.

SEP
1962
Stoetsgreep

Na het overlijden van de Noord-Jemenitische koning/iam Ahmad pleegden de soennitische officieren van zijn jifwach een staatsgreep. Ze riepen de Jemenitische Arabische Republiek uit. Troonopvolger Al-Badr vluchtte met zijn sjiitische gevolg naar het bergachtige noorden van het land en begon een burgeroorlog. De nieuwe republiek, die werd erkend door de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie, kreeg militaire steun van Egypte, dat ook troepen zond; de royalisten van Al-Badr werden door Saoedi-Arabië bewapend.

JUN
1963
UNYOM

Na internationale druk sloten Egypte en Saoedi-Arabië in april 1963 een akkoord, waarbij ze afspraken zocht uit het conflict terug te trekken en wapenleveranties stop te zetten. VN-waarnemers gingen de uitvoering controleren. Op 4 juli werd de United Nations Yemen Observation Mission (UNYOM) operationeel. De kosten van de missie waren voor Saoedi-Arabië en Egypte. Omdat in het grensgebied de wapensmokkel doorging, kwam hier een gededemilitariseerde zone met observatieposten en luchtverkenningen. De luchtverkenningseenheid werd in november vervangen door 25 extra UNMO's (militaire VN-waarnemers).

SEP
1964
Officieel einde

Nadat Saoedi-Arabië en Egypte weigerden de missie verder te financieren, werd deze in september 1964 beëindigd. In totaal hadden tien Nederlanders aan UNYOM deelgenomen; negen officieren van de mariniers en een majoor van de Koninklijke Landmacht. De laatste keerde op 12 september 1964 terug. In 1970 kwam er pas officieel een einde aan deze burgeroorlog. Er zouden er nog vele volgen. In 1990 werden Noord- en Zuid-Jemen verenigd in de Arabische Republiek Jemen.

INTERVIEW JAN CHARMES (84)
LUITENANT-KOLONEL DER
MARINIERS B.D.

'Als 28-jarige kapitein bracht ik vier maanden in Jemen door. We hadden geen idee hoe lang de missie zou duren, het werd telkens verlengd. Eerst was ik ingekwartierd in de hoofdstad Sanaa, in het paleis van de vertreven imam, in een fraai gebouw. De lokale bevolking was vriendelijk. Maar we moesten voorzichtig zijn, want ze konden zo een mes in je rug steken, werd verteld. Ik heb ook een tijd bij Uqd gezeten in de woestijn. Heel! We controleerden of Saoedi-Arabië wapens binnenbracht. Met buitenlandse collega's patrouilleerden we ongewapend in jeps. Van de smokkel hebben we nooit iets gemerkt, evenmin van de oorlogshandelingen. De strijdende partijen zogen er hetzelfde uit. Afhankeijk van het

gebied waar je zat, wist je met wie je van doen had. In de bergen bij de royalisten ontmoette ik Amerikaanse en Zwitserse huurlingen. Mijn gids Adnan, die zich "mijn Arabische broer" noemde, ving op dat ze ons om zeep wilden helpen. Dat was spannend. Gelukkig vertrokken ze zonder ons iets aan te doen.'

DEC
2018
Wapenstilstand

Sinds 2015 woedt er weer een burgeroorlog in Jemen, waarbij Saoedi-Arabië een coalitie leidt die de soennitische overheid steunt. Iran helpt de sjiitische Houthis- rebellen. Half december 2018 werd in Stockholm een wapenstilstand afgesproken voor havenstad Hodeida, zodat hulpgoederen de uitgehongerde bevolking weer kunnen bereiken. Een team van VN-waarnemers, tot afgelopen 29 januari onder leiding van de Nederlandse generaal b.d. Patrick Cammaert, controleert of de strijdende partijen zich aan de wapenstilstand houden. Daarnaast helpt het bij de overdracht van de macht aan plaatselijke bestuurders.

